

Motion till riksdagen 2019/20:131

av **Désirée Pethrus (KD)**

Åtgärder mot pornografi

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas i syfte att se över porrindustrins skadeverkningar i enlighet med motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur stöd och behandling kan erbjudas dem som vill lämna porrindustrin, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör få i uppdrag att stärka arbetet med att införa porrfilter på skolors datorer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur den särskilda ambassadören mot människohandel och prostitution kan få ett utökat uppdrag att också bevaka kopplingen till pornografi och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 20 år tillbaka har Sverige en lag som kriminaliserar sexköp. Lagen var ett led i en stor kraftsamling för att motverka våld mot kvinnor och prostitution definierades som ett hinder för att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män. Sverige var det första landet i världen att kriminalisera köp av sexuella tjänster och därmed göra köparen synlig i lagstiftningen. Det internationella intresset för den svenska modellen har sedan dess varit mycket stort och många länder har tagit efter vår lagstiftning. Samtidigt som prostitution och människohandel varit och är en högt prioriterad fråga för regeringen under två decennier, har pornografin lämnats oreglerad och porrindustrin har expanderat och brutaliserats.

Folkhälsomyndigheten presenterade i maj befolkningsundersökningen Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Sverige 2017. Undersökningen fann att 70 procent av alla män i Sverige konsumerar porr, jämför detta med att 70 procent av kvinnorna aldrig

gör det. I åldern 16–29 år konsumerar 41 procent män porr frekvent (minst tre–fem gånger i veckan).

Folkhälsomyndigheten konstaterar att ”de som deltar i pornografiproduktion drabbas av olika typer av ohälsa och är mycket utsatta, både ekonomiskt och socialt”. Vidare skriver de att ”en stor del av pornografin innehåller stora inslag av våld, trakasserier och förnedring” och att pornografiproduktion ”är en stor industri med en ojämsälld makt-fördelning”. Myndigheten förordar därför en utredning av pornografins konsekvenser.

De flesta barn i Sverige har obegränsad tillgång till internet, dygnet runt. I Medierådets senaste undersökning från 2017 (Unga och Medier 2017) framkom det att cirka 70 procent av barn i åldern 9–12 år och 90 procent av barn över 12 år och alla 13–18-åringar har tillgång till en mobiltelefon. Linköpings universitet har i en undersökning kommit fram till att en av fyra killar i 18-årsåldern tittar på porr dagligen, och att de som tittar varje dag i högre grad varit utsatta för sexuella övergrepp. Att barn och unga konsumerar pornografi har blivit mer regel än undantag. En granskning av Skolverket från 2016 visade att mer än hälften av landets skolor saknar filter mot pornografi. En normalisering av pornografi riskerar också att unga inte blir lika varse när de utsätts för övergrepp på nätet. Porr handlar inte om sexuell frigörelse utan om att kontrollera flickor/kvinnors kroppar.

Många av de pådrivande faktorer som leder kvinnor in i porrindustrin är desamma som driver kvinnor men även män in i prostitution, dvs låg ålder, ekonomisk sårbarhet, tidigare sexualiserat våld och psykisk ohälsa. De bilder och filmer som sedan finns på nätet, kommer de aldrig att få bort, varför det är extra svårt att lämna. De riskerar också att få olika fysiska och psykiska men, för livet. Många drabbas av post-traumatisk stress (PTS), känslomässig avtrubning, depression, ångest, självmordstankar.

Sveriges regering, som kallar sig feministisk, behöver ta tag i problemet. En statlig utredning behöver tillsättas för att se över porrindustrins skadeverkningar – såväl för kvinnorna (och andra) som exploateras som för barnen och vuxna som exponeras. Utredningen bör se över lagstiftning och föreslå åtgärder. Man bör bland annat granska:

1. Pornografins koppling till prostitution

Både prostitution och pornografi är kommersialisering av sex. Sexuella handlingar som inte är frivilliga är olagliga och samtycke till sexuella handlingar kan inte köpas. Både prostitution och pornografi är industrier som omsätter miljardbelopp på kvinnors kroppar.

Frågor som bör beskrivas i direktiven till utredningen är bland annat:

Hur driver pornografin på efterfrågan på sexuella tjänster? Vilka är det som utnyttjas i porrproduktion? Vilka är bakgrundsfaktorerna som driver dem in i porrindustrin? Vilka psykiska och fysiska skador riskerar de att utsättas för i produktionen? Specifikt bör barns utsatthet undersökas. Stereotyperna kvinnoroller motverkar ett jämställt samhälle.

2. Pornografiproduktion i relation till koppleri och människohandel

Svensk lagstiftning ger tydliga riktlinjer till domstolarna i fråga om prostitution, koppleri och människohandel, men när det gäller produktion och distribution av pornografi saknas detta. Nuvarande lagstiftning lämnar stort utrymme för tolkning, vilket framgår av att koppleri- och människohandelslagstiftningen hittills inte tillämpats på porrindustrin.

Frågor som bör beskrivas i direktiven till utredningen är bland annat:

Vad är skillnaden mellan porrproduktion och koppleri? Hur bör lagstiftningen ändras för att porrindustrins skadeverkningar ska motverkas?

3. Pornografi, våld och samtycke

Dagens mainstreampornografi är så våldsamt att den i många fall kan jämföras med allvarlig misshandel. Männens spottar på kvinnorna, sliter dem i håret, binder fast, stryker och slår. Om dessa våldshandlingar och dokumenterade övergrepp skulle inträffa i något annat sammanhang så skulle de som utför våldshandlingarna ställas inför rätta. Så varför får detta ske utan att samhället agerar? Det är oförklarligt att lagen om olaga våldsskildring (brottsbalken 16:10c) som säger att man inte, varken i stillbild eller rörliga bilder, får sprida (eller för spridning skildra) sexuellt våld eller tvång, inte används på dagens nätpornografi. I och med digitaliseringen av förskola och skola exponeras barn för dokumenterade övergrepp, vilket i sin tur normaliserar våldet för nästa generation. Dessa allvarliga konsekvenser ignoreras helt idag.

Frågor som bör beskrivas i direktiven till utredningen är bland annat:

Hur ser dagens pornografi ut vad gäller våld och övergrepp, särskilt pornografi som sprids gratis och oreglerat via internet? Vad har våldet för samhällskonsekvenser? Hur påverkar erotiseringen av ojämställdhet och mäns våld mot kvinnor inom pornografins attityder och beteenden hos de som konsumerar porr? Hur förhåller sig pornografi i ett juridiskt perspektiv till vår svenska sexköpslag när samtycke inte kan köpas?

För dem som vill lämna porrindustrin finns få möjligheter till stöd och behandling. Samhället måste visa sitt stöd för de som vill lämna både prostitution och porrindustrin. Fler behandlingsalternativ behöver utvecklas. Och resurser avsätts för detta.

Prostitution och pornografi är oftast två sidor av samma mynt. Och man kan även säga att pornografi är en form av prostitution där någon eller några utför sexuella handlingar mot ersättning, men det hela sker inför en filmkamera. Många prostituerade används inom porrindustrin. Och de som konsumerar pornografi tenderar också att i ökad utsträckning kunna tänka sig att köpa sex av en prostituerad person. Det finns rapporter från Stockholmspolisens prostitutionsgrupp som tyder på detta.

På Utrikesdepartementet finns en särskild ambassadör mot människohandel och prostitution. I den tjänsten bör ingå att också bevaka pornografins inverkan på människohandel och prostitution. Regeringen bör se över möjligheten att utöka uppdraget i någon form.

Désirée Pethrus (KD)